

DORĘCZENIA ELEKTRONICZNE W PRAKTYCE

Martyna Wilbrandt-Gotowicz

DORĘCZENIA ELEKTRONICZNE W PRAKTYCE

Martyna Wilbrandt-Gotowicz

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 3 stycznia 2024 r.

Wydawca
Izabella Matecka

Redaktor prowadzący
Dorota Lebidzińska

Opracowanie redakcyjne
Joanna Ośka

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	7
Rozdział I	
Podstawy prawne i zasady doręczeń elektronicznych.....	9
1. Założenia i zakres reformy doręczeń na podstawie ustawy z 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych	9
2. Zasady doręczeń elektronicznych	20
Rozdział II	
Kluczowe pojęcia i instytucje doręczeń elektronicznych	31
1. Uwagi wstępne	31
2. Podmiot publiczny	32
3. Podmiot niepubliczny	35
4. Adres do doręczeń elektronicznych	38
5. Baza adresów elektronicznych	41
6. Skrzynka doręczeń	47
7. Publiczna usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego	50
8. Kwalifikowana usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego	55
9. Publiczna usługa hybrydowa	58
10. Dowody doręczenia	63

Rozdział III**Harmonogram wdrożenia doręczeń elektronicznych**

i obowiązki z tym związane	67
1. Terminy wejścia w życie przepisów ustawy z 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych	67
2. Harmonogram wdrożenia i obowiązki podmiotów publicznych w zakresie e-doręczeń.....	75
3. Harmonogram wdrożenia i obowiązki podmiotów niepublicznych, w tym przedsiębiorców, w zakresie e-doręczeń.....	80

Rozdział IV**Zakładanie i korzystanie z adresu do doręczeń**

elektronicznych i skrzynki doręczeń	89
1. Zakładanie i aktywacja adresów do doręczeń elektronicznych	89
2. Wpis adresu do doręczeń elektronicznych do bazy adresów elektronicznych	98
3. Korzystanie ze skrzynki doręczeń	104

Rozdział V**Doręczenia elektroniczne w postępowaniu**

administracyjnym	111
1. Sposoby doręczeń w postępowaniu administracyjnym.....	111
2. Specyfika doręczeń elektronicznych w okresie przejściowym	120

Bibliografia	133

O autorce	135

Rozdział I

PODSTAWY PRAWNE I ZASADY DORĘCZEŃ ELEKTRONICZNYCH

1. Założenia i zakres reformy doręczeń na podstawie ustawy z 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych

Niniejsze opracowanie poświęcone jest praktycznym zagadnieniom doręczeń z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, które zostały uregulowane w **ustawie z 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych**¹ i stanowi syntetyczne ujęcie najistotniejszych, z punktu widzenia obywateli, w tym przedsiębiorców i przedstawicieli zawodów prawniczych, oraz podmiotów publicznych, kwestii dotyczących wdrożenia nowego systemu doręczeń elektronicznych. Mimo że materia doręczeń wiąże się z technicznymi aspektami procedur prawnych, jej znaczenie jest niezmiernie ważne dla pewności obrotu prawnego i gwarancji rzetelnego przebiegu postępowań prowadzonych przez organy administracji publicznej i sądy. Ponieważ procesy komunikacji podlegają intensywnym przemianom ze względu na dynamiczny **rozwój technik (technologii) informatycznych (informacyjnych)** i telekomunikacyjnych²,

¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 285 ze zm.

² Zwanych też łącznie technikami (technologiami) informacyjnymi i komunikacyjnymi (*Information and communication technologies – ICT*). Szerzej: G. Sibiga, *Stosowanie*

naturalne jest, że wywołują konieczność zmian normatywnych dostosowujących sposoby doręczeń do współczesnych rozwiązań technicznych.

Unormowania prawne umożliwiające stosowanie środków komunikacji elektronicznej w kontaktach między podmiotami publicznymi i niepublicznymi miały dotychczas rozproszony charakter i były wprowadzane oraz modyfikowane fragmentarycznie w różnych aktach i procedurach prawnych. Nie dawało to zadowalającego efektu spójności regulacyjnej. Dlatego pojawiła się idea ustanowienia kompleksowej ustawy, która urzeczywistniłaby jako **standard** komunikację elektroniczną w kontaktach z podmiotami publicznymi, przy jednoczesnym zapobieganiu negatywnym skutkom wykluczenia cyfrowego obywateli. Celem tej regulacji miało być włączenie technologii teleinformatycznych w kształtowanie relacji wewnętrznych i zewnętrznych podmiotów administrujących, służąc urzeczywistnianiu idei **elektronicznej administracji (e-administracji)**³, w szerszym ujęciu – stanowiąc wyraz postępującej **informatyzacji** działalności podmiotów publicznych, w tym także wymiaru sprawiedliwości. Miała ona również odpowiadać założeniom deklaracji ministerialnej w sprawie administracji elektronicznej, podpisanej w Tallinie 6.10.2017 r., w której wskazano m.in. na zasadę **domyślności cyfrowej, powszechności i dostępności** (*digital-by-default, inclusiveness and accessibility*), zgodnie z którą usługi publiczne powinny być dostępne domyślnie cyfrowo z zapewnieniem przez państwo alternatywnych dróg komunikacji dla obywateli niechęćcych lub niemogących ich używać w tej postaci⁴.

Zgłoszony przez Ministra Cyfryzacji w dniach 13 i 22.02.2019 r. projekt ustawy (pierwotny tytuł – projekt ustawy o elektronicznej doręczeń oraz o zmianie niektórych innych ustaw) przybrał ostatecznie kształt ustawy

technik informatycznych w postępowaniu administracyjnym ogólnym, Warszawa 2019, s. 9–14 wraz z powołanymi źródłami.

³ Por. P. Śwital, *Standaryzacja usług w administracji elektronicznej* [w:] *Wzorce i zasady działania współczesnej administracji publicznej*, red. B. Jaworska-Dębska, P. Kledzik, J. Sługocki, Warszawa 2020, s. 961.

⁴ Por. *Tallinn Declaration on eGovernment*, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration> (dostęp: 3.01.2024 r.).

z 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych⁵. Jak wskazano w jego uzasadnieniu: „Kluczowe zadanie projektu (...) dotyczy zdefiniowania zasad wymiany korespondencji z podmiotami publicznymi w relacji z innymi podmiotami publicznymi oraz podmiotami niepublicznymi, w tym z osobami fizycznymi”⁶. Przyjęte rozwiązania obejmują przede wszystkim ustanowienie domyślnego sposobu wymiany za potwierdzeniem korespondencji z udziałem podmiotów publicznych w postaci **publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego** świadczonej na zasadach właściwych dla kwalifikowanych usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego w rozumieniu rozporządzenia 910/2014⁷. Jej uzupełnienie stanowi **publiczna usługa hybrydowa** umożliwiająca podmiotom publicznym wysyłkę korespondencji w domyślnej postaci elektronicznej również w kontaktach z osobami wykluczonymi cyfrowo lub osobami, które na wymianę korespondencji w postaci elektronicznej z różnych przyczyn nie są jeszcze gotowe, wraz z zapewnieniem tym osobom otrzymywania korespondencji w postaci papierowej po jej przekształceniu przez operatora wyznaczonego. Zgodnie z uzasadnieniem: „Projekt ustawy tworzy również podwaliny dla funkcjonowania rynku **kwalifikowanych usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego**, świadczonych w oparciu o określony przez ministra właściwego do spraw informatyzacji standard usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego”⁸, które mają być zapewniane przez kwalifikowanych dostawców usług zaufania działających na rynku polskim i dostępne na zasadzie wyboru dla podmiotów niepublicznych⁹.

⁵ Tekst pierwotny Dz.U. poz. 2320 ze zm.

⁶ Por. uzasadnienie projektu ustawy o doręczeniach elektronicznych, IX kadencja, druk sejm. nr 239, s. 6, dalej: uzasadnienie u.d.e.

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z 23.07.2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.Urz. UE L 257, s. 73).

⁸ Uzasadnienie u.d.e., s. 6–7.

⁹ M. Wilbrandt-Gotowicz, *Wprowadzenie [w:] Doręczenia elektroniczne. Komentarz*, red. M. Wilbrandt-Gotowicz, LEX 2023.

Wśród **szczegółowych celów** projektu wymieniono natomiast:

- zapewnienie wszystkim – zarówno podmiotom publicznym, jak i niepublicznym, w szczególności osobom fizycznym – możliwości korzystania z jednego, własnego **adresu do doręczeń elektronicznych**, który będzie mógł być wykorzystany do korespondencji ze wszystkimi pozostałymi podmiotami korzystającymi z usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego;
- **standaryzację** usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego – tak aby w szczególności możliwa była skuteczna prawnie wymiana korespondencji między wszystkimi podmiotami korzystającymi z publicznej lub kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego;
- **odmiejscowienie** procesu doręczenia przez umożliwienie wysyłania i odbierania korespondencji z dowolnego miejsca – brak konieczności informowania każdorazowo obecnych i potencjalnych korespondujących o zmianie fizycznego miejsca pobytu;
- **skrócenie czasu** potrzebnego na realizację procesów doręczenia;
- zapewnienie stronom doręczenia wzajemnej **identyfikacji**;
- zapewnienie stronom doręczenia skutecznych prawnie **dowodów doręczenia** w postaci dowodów wysłania oraz dowodów otrzymania korespondencji;
- zapewnienie **rozliczalności oraz niezaprzeczalności** doręczeń dzięki udziałowi trzeciej zaufanej strony – operatora wyznaczonego lub dostawcy usług zaufania świadczącego kwalifikowaną usługę rejestrowanego doręczenia elektronicznego;
- pozostawienie **osobom wykluczonym cyfrowo** lub tym, które na wymianę korespondencji w postaci elektronicznej z różnych przyczyn nie są jeszcze gotowe, komfortu korzystania z aktualnie dostępnej przesyłki listowej;
- stworzenie podstaw prawnych, organizacyjnych i technologicznych dla realizacji **doręczeń transgranicznych**¹⁰.

¹⁰ Uzasadnienie u.d.e., s. 7–8.

Te ambitne założenia wskazują, że ustawą z 18.11.2020 r. zamierzano dokonać wręcz rewolucyjnej zmiany¹¹ w zakresie komunikacji elektronicznej z wykorzystaniem e-usług publicznych, ustanawiając całkowicie **nowy system doręczeń elektronicznych**. Koncepcja tak gruntownej reformy wymagała:

- przyjęcia **szerokiego zakresu przedmiotowego** regulacji ustawowej;
- **dostosowania unormowań innych aktów** obejmujących materię doręczeń do przepisów ustanawiających nowe zasady i usługi doręczeń elektronicznych oraz
- stopniowego wdrażania reformy doręczeń elektronicznych w **okresie przejściowym** przez poszczególne grupy podmiotów w ramach danych procedur prawnych.

Zakres regulacji określono w art. 1 u.d.e. jako obejmujący:

- 1) zasady doręczania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej;
- 2) zasady i warunki świadczenia publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej oraz
- 3) zasady wykorzystywania kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego do wymiany korespondencji z podmiotami publicznymi.

Materię tę unormowano obszernie w 166 artykułach (pierwotnie), które zostały podzielone na 8 rozdziałów:

- rozdział 1 „**Przepisy ogólne**” (art. 1–10),
- rozdział 2 „**Adres do doręczeń elektronicznych i skrzynka doręczeń**” (art. 11–24),
- rozdział 3 „**Baza adresów elektronicznych**” (art. 25–37),
- rozdział 4 „**Świadczenie usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej**” (art. 38–54),

¹¹ Por. A. Skóra, *O rewolucji w zakresie e-doręczeń raz jeszcze. Uwagi na tle art. 6 ustawy o doręczeniach elektronicznych*, „Studia Prawnoustrojowe” 2022/58, DOI: 10.31648/sp.8342, s. 473-490.

Publikacja omawia najistotniejsze zagadnienia dotyczące wdrożenia nowego systemu doręczeń elektronicznych tj. m.in.:

- podstawowe zasady i instytucje doręczeń elektronicznych,
- obowiązek utworzenia adresu do doręczeń elektronicznych,
- wpis adresu do bazy adresów elektronicznych,
- wyznaczanie administratora i zarządzanie skrzynką doręczeń,
- aktualny harmonogram wdrożenia,
- sposoby doręczeń w postępowaniu administracyjnym w okresie przejściowym.

Opracowanie uwzględni Komunikat Ministra Cyfryzacji z 21 grudnia 2023 r. wyznaczający obowiązek stosowania publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej od 1 października 2024 r. Przeznaczona jest w szczególności dla podmiotów niepublicznych zobowiązanych do uzyskania w tym terminie adresu do doręczeń elektronicznych w BAE, w tym adwokatów, radców prawnych, doradców podatkowych, doradców restrukturyzacyjnych, rzeczników patentowych, notariuszy, a także dla przedsiębiorców wpisywanych do Krajowego Rejestru Sądowego bądź Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz podmiotów publicznych, m.in. jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, związków metropolitalnych, samorządowych zakładów budżetowych, organów administracji rządowej, uczelni publicznych, ZUS, KRUS oraz NFZ.

Martyna Wilbrandt-Gotowicz – doktor habilitowana nauk prawnych; profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; kierownik Katedry Postępowania Administracyjnego w Instytucie Nauk Prawnych na Wydziale Prawa i Administracji UKSW; interesuje się m.in. pragmatyzacją i informatyzacją postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego; współautorka m.in. komentarzy do KPA, ustawy o doręczeniach elektronicznych, ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 129 ZŁ (W TYM 5% VAT)